

USAID
სამოქალაქო ხალხისგან

PH international
ADVANCING SOCIETIES. CONNECTING PEOPLE

ctc
Empowering
People for
Change

**მარტი
2013**

საინფორმაციო ბიულეტენი სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის „ფარგლებში“ ფორუმისათვის

გამოიცემა „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში

ძვირფასო მკითხველო,

გთავაზობთ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის საინფორმაციო ბიულეტენის მეხუთე წომერს, რომელიც სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამაში ამჟამად მიმდინარე მოვლენებსა და სიახლეებს გაგაცნობთ.

ბიულეტენი გამოიცემა სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმისათვის კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის CTC-ს მიერ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის ფარგლებში. პროგრამას ახორციელებს ორგანიზაცია PH International ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით. პროგრამას მხარს უჭერს საქართველოს განათლებისა და მცნიერების სამინისტრო.

ცომერშია:

- სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამაში მიმდინარე სიახლეები | გვ. 2
- მცირე საგრანტო პროექტების შესახებ | გვ. 5
- სიახლეები მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრიდან | გვ. 6
- ნათია გიორგიძის ხსოვნას | გვ. 8
- „წერილები ფორუმს“ | გვ. 10

ტრადიციული ინტერვიუ

სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის ხელმძღვანელი მარინა უშვერიძე პროგრამაში ბოლო სამი თვეს განმავლობაში განხორციელებული აქტივობებისა და წარმატებული შედეგების შესახებ გვესაუბრება, კერძოდ: პროგრამის ფარგლებში ჩატარებული საკლუბო სამუშაოები და ახალი საპროექტო ინიციატივები; ფორუმის ფარგლებში ამჟამად მიმდინარე რეგიონული ღონისძიებები; საქართველოში ამერიკის ელჩის რიჩარდ ნორლანდის სტუმრობა თბილისის 45-ე საჯარო სკოლაში და პროგრამის პრეზენტაცია; სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგის ჯილდო და ფეისბუქის სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის გვერდზე მიმდინარე ონლაინ დისკუსია;

ნომრის სტუმარი

საინფორმაციო ბიულეტენის ამ ნომრის სტუმარი სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის მცირე გრანტების კოორდინატორი ინგა ქიბრონაშვილია. იგი მცირე გრანტების კომპონენტში მიმდინარე პროცესებზე გვამბობს. როგორ მოვალეობოთ დაფინანსება, რა პირობებს უნდა აქმაყოფილებდნენ სასკოლო სამოქალაქო კლუბები, როგორ შეირჩევან კონკურსის მონაწილენი და რა სახის პროექტებს ეძლევა უპირატესობა, ვინ და როგორ ავლენს გამარჯვებულებს, რა სიეთე მოაქვს კლუბებისთვის გამარჯვებას და რა ეტაპია ამჟამად პროგრამის ამ კომპონენტში – ჩვენი ინტერვიუ გაგაცნობთ;

სიახლეები მასწავლებელთა პროფესიული გადამზადების ცენტრიდან

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიული გადამზადების 93 საათიანი ტრენინგ-პროგრამის, სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა სატრენინგო პროგრამებზე გამოცხადებული რეგისტრაციის, საგნის პედაგოგთათვის პრაქტიკული გზამკვლევისა და სფეროში ახალი უცხოური თარგმანების შესახებ გვესაუბრება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების კონსულტანტი გიორგი გახელაძე;

„სასკოლო სამოქალაქო კლუბის“ სახელმძღვანელოს ავტორის, ტრენერ ნათია გიორგიძის გარდაცვალებიდან სამი თვე გავიდა. მისი კოლეგა და მეგობარი თათია გოგიშვილი ნათიას შესახებ;

„წერილები ფორუმს“ ახალციხიდან და თბილისიდან მიღებულ წერილებს გთავაზობთ, რომელთაც სამოქალაქო განათლების პედაგოგები ნინო ნადირაძე და ნონა ფიფია გვწერენ.

სამოქალაქო განათლებისა და კულტურული გადამზადების პროგრამაში მიმღინარე სიახლეები

გვესაუბრება სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის დირექტორი მარინა უშვერიძე

ქალბატონო მარინა, საუბარი ტრადიციული კითხვით მინდა დავი-ნიყოთ: რა სიახლეები მოხდა ბოლო სამი თვის განმავლობაში სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამაში, რომ არის აღსანიშნავი ეს პერიოდი?

მოგესალმებით და სიამოვნებით შეგატყობინებთ სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამაში მიმღინარე სიახლეების შესახებ. 2013 წლის გაზაფხულზე ვგეგმავთ სამოქალაქო განათლების ბანაკებს მოსწავლეთა და პედაგოგთათვის ქართული და არაქართული სექტორის სკოლებიდან. აღნიშნული ბანაკების მიზანია, ხელი შეუწყოს ეროვნული უმცირესობების წარმომადგენელ მოსწავლეებს თავიანთ ქართველ თანატოლებთან ინტეგრაციაში, დაეხმაროს მათ კარგი მოქალაქეობის შესახებ ცოდნის გაღრმავებაში, შექმნას ხელ-საყრელი გარემო იმისათვის, რომ ქართული და არაქართული სკოლების მოსწავლეებმა ერთობლივად შეიმუშავონ პროექტები და ინიციატივები, რომლებსაც ისინი თავიანთ სკოლებსა და თემებში ბანაკიდან დაბრუნების შემდეგ განახორციელებენ. ბანაკების მოწყობა სამცხე-ჯავახეთსა და ქვემო ქართლში იგეგმება.

ეს-ეს არის დასრულდა მცირე საგრანტო კონკურსის განაცხადების განხილვა. გამოვავლინეთ 85 გამარჯვებული პროექტი და მარტის დასაწყისისდან იწყება მათი განხორციელება. მცირე საგრანტო კონკურსის პირობების შესახებ გირჩევთ, ბიულეტენის ამავე ნომერში გაეცნოთ ინტერვიუს ჩვენი პროგრამის მცირე გრანტების კოორდინატორთან, ქ-ნ ინგა ქიბრონაშვილთან.

ბიულეტენის წინა ნომერში მოგაწოდეთ ინფორმაცია 2012 წლის ნოემბერში გამოცდების ეროვნულ ცენტრში შემდგარი შეხვედრის შესახებ. ამ შეხვედრის შედეგად სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის ფარგლებში გამოცემული დამხმარე სახელმძღვანელოები „როგორ გავხდე აქტიური მოქალაქე“, „თანამშრომლობა საზოგადოებრივი სარგებლისათვის“, „მონაწილეობა სკოლის თვითმმართველობაში“ და „თანამშრომლობა ადგილობრივ ხელისუფლებასთან“ შეტანილია საქართველოს გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ გამოცემულ კრებულში სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის „როგორ მოვემზადოთ სასერტიფიკაციო

გამოცდისათვის“, რეკომენდებული ლიტერატურის ჩამონათვალში. აღნიშნული კრებულის ელექტრონული ვერსიის ნახვა შესაძლებელია შემდეგ ბმულზე http://www.naec.ge/images/doc/MASC_SERT/krebuli_ped_samoqalaqo_ganatleba_2013.pdf.

მარტისა და აპრილის თვეებში იგეგმება ღია გაკვეთილები და სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა რეგიონული კონფერენციები საქართველოს 11-ივე რეგიონში. აპრილში გვეწვევიან ამერიკელი ექსპერტები, რომლებიც სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის ჩაატარებენ სემინარსა და მასტერ კლასს სათემო განათლებით სწავლა-სწავლების შესახებ, ასევე იმუშავებენ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის წევრებთან ისეთ საკითხებზე, რომლებიც მოიცავს მათ პროფესიულ განვითარებას. 2013 წლის 11 მაისს მოეწყობა სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის კონფერენცია-გამოფენა. ეს მასშტაბური ღონისძიება პირველად შარშან გაიმართა და იგი დადგითად შეაფასეს პედაგოგებმა. წლევანდელი კონფერენცია-გამოფენა პედაგოგებს საშუალებას მისცემს

მონაწილეობა მიიღონ სასემინარო მუშაობაში მათთვის საინტერესო საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებსაც წაიყვანენ ექსპერტები და კომპეტენტური პირები. სასემინარო მუშაობა მოიცავს ისეთ თემატურ მიმართულებებს, როგორიც არის სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიული განვითარების ხელშეწყობა, კლუბური მუშაობა და კლუბებს შორის თანამშრომლობა, სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა მოტივაციის ზრდა, არაქართულენოვან სკოლებში სწავლების გაუმჯობესების გზები. კონფერენცია-გამოფენაში მონაწილეობის მსურველებმა უნდა შეავსონ და წარმოადგინონ სარეგისტრაციო ფორმა. განაცხადების მიღების ბოლო ვადა 2013 წლის 10 აპრილი.

მოგეხსენებათ, ჩვენ უკვე გვაქვს ამერიკელი ექსპერტების მიერ ჩატარებული სამოქალაქო განათლების გაკვეთილის ვიდეოჩანანერი, რომელიც www.civics.ge-ზე გახლავთ ატვირთული. 2013 წლის გაზაფხულზე იგეგმება სამოქალაქო განათლების საჩვენებელი გაკვეთილის ვიდეოჩანანერის მომზადება, რომელსაც წაიყვანს ქართველი პედაგოგი.

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმმა განვლილი პერიოდის მანძილზე საკმაოდ მრავალფეროვანი გამოცდილება დააგროვა. მან პედაგოგებს მისცა შესაძლებლობა, უკეთ გაეცნოთ ერთმანეთი, გაეზიარებინათ ერთმანეთის გამოცდილება, მონაწილეობა მიეღოთ სხვადასხვა სახის შეხვედრებსა და სემინარებში, რაც მათ პროფესიულ განვითარებას უწყობს ხელს. თავად პედაგოგები კარგად აცნობიერებენ ფორუმის მნიშვნელობას და დადებით შეფასებას აძლევენ

სოფელ მთისაირის სააგარო სკოლა — გამოვანების აღდენა მცირე საგრანტო პროგრამის ფარგლებში

მის საქმიანობას. გადავწყვიტეთ, რომ ფორუმი უკვე იმყოფება განვითარების იმ ეტაპზე, როდესაც შესაძლებელია მისი დამოუკიდებელ ორგანიზაციად ჩამოყალიბება, რათა პედაგოგებმა შეძლონ ადვოკატირება საკუთარი პროფესიული ინტერესებისთვის და საკუთარ განვითარებაზე ზრუნვა. ვფიქრობთ, ფორუმი ახლო მომავალში გაივლის რეგისტრაციას და-მოუკიდებელ ორგანიზაციად, ჩვენ კი კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრთან და აქტიურ, მოტივირებულ პედაგოგებთან ერთად, კვლავ გავაგრძელებთ მის განვითარებაზე ზრუნვას.

აქვე გაცნობებთ, რომ მარტის თვეში გამოვაცხადებთ საკლუბო ტექნიკის კონკურსს. საკლუბო ტექნიკის კომპლექტით შარშან 70 წარმატებული სასკოლო სამოქალაქო კლუბი დაჯილდოვდა. ჩვენ ამით ხელს ვუწყობთ კლუბებს, უფრო გამართულად ანარმონ საკუთარი საქმიანობა მიღებული ტექნიკის გამოყენებით. არსებობენ ისეთი კლუბებიც, რომლებმაც გასულ წელს ტექნიკის მხოლოდ საბაზისო კომპლექტი მიიღეს, რადგან კონკურსის გამოცხადების დროისათვის ეს კლუბები შედარებით ახალშექმნილნი იყვნენ და ჯერ არ ჰქონდათ დაგროვილი საკლუბო საქმიანობის მრავალფეროვანი გამოცდილება. შესაძლოა განვიხილოთ ისიც, რომ ამ კლუბებმა წელს პრიზად მიიღონ დამატებით გარკვეული სახის ტექნიკა იმ შემთხვევაში, თუ გასული პერიოდის მანძილზე მათი საქმიანობა წარმატებითა და მნიშვნელოვანი შედეგებით გამოირჩეოდა.

ამასწინათ აშშ-ის ელჩი საქართველოში რიჩარდ ნორლანდი თბილისის 45-ე საჯარო სკოლაში სასკოლო სამოქალაქო კლუბების მოსწავლეებს შეხვდა და ბევრი რამ შეიტყო პროგრამის საქმიანობის შესახებ. რით იყო ეს შეხვედრა მნიშვნელოვანი?

დიახ, ამა წლის 20 თებერვალს ქ. თბილისის №45 სკოლაში ბატონი ნორლანდი შეხვდა სასკოლო სამოქალაქო კლუბების მოსწავლეებსა და მათ მეურვე პედაგოგებს. შეხვედრაში მონაწილეობა მიიღეს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილემ, ქ-ნ თამარ სანიკოძემ, სამინისტროს სხვა წარმომადგენლებმა, აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) თანამშრომლებმა,

ადგილობრივი თვითმმართველობისა და სხვა-დასხვა სკოლების ადმინისტრაციის წარმომადგენლებმა. მოსწავლეებმა და პედაგოგებმა ბ-ნ ელჩია და სხვა მოწვეულ სტუმრებს წარმოუდგინეს მათ მიერ განხორციელებული პროექტებისა და ინიციატივების ამსახველი ფოტო მასალა, უამბეს იმ პროექტების შესახებ, რომლებითაც ისინი ყველაზე მეტად ამაყობენ. საკუთარ სიტყვაში ბატონმა ელჩიმა ისაუბრა იმის შესახებ, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ახალგაზრდების ჩართულობას სამოქალაქო ცხოვრებაში დემოკრატიული ქვეყნის მშენებლობის პროცესში. მან მოინონა მოსწავლეების მიერ განხორციელებული ინიციატივები. სასკოლო სამოქალაქო კლუბებმა ბატონ ნორლანდს საპატიო სტუმრის სიგელი გადასცეს.

სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგის ჯილდოს მოსაპოვებლად განაცხადების მიღება უკვე დასრულდა. ცვლილებები ხომ არ არის კონკურსის პირობებში წელს და როდის გამოვლინდებიან გამარჯვებულები? ჟიურის შესახებაც გვითხარით თუ შეიძლება – ვინ შეარჩევს საუკეთესო პედაგოგებს?

წელს მაისის თვეში სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის კონფერენციაზე დავაჯილდოვებთ გამარჯვებულ პედაგოგებს. კონკურსის პირობებში არსებითი ცვლილება არ არის, გარდა იმისა, რომ აქცენტი კეთდება პედაგოგის მიერ სამოქალაქო განათლების დამხმარე სახელმძღვანელოების გამოყენებაზე. აღნიშნული სახელმძღვანელოები მოსწავლეებს სამუალებას აძლევს სკოლის გარეთ გამოიყენონ სამოქალაქო განათლების გაკვეთილზე მიღებული ცოდნა საკუთარი თემისა თუ თანატოლების საკეთილდღეოდ. ეს კი სამოქალაქო განათლების საგანს უფრო საინტერესოს და უკვე კონკრეტული შედეგის მომტანს ხდის.

ჟიურის წევრები არიან სამოქალაქო განათლების ექსპერტები, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსა და არასამთავრობო ორგანიზაციების თანამშრომლები, ჩვენი პროგრამის წარმომადგენლები. წელსაც, ისევე როგორც შარშან, შერჩევა პედაგოგის მიერ

კალენდარული წლის მანძილზე განეული საქმიანობის შეფასებით მოხდება.

ერთი კითხვით ფეისბუქის სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის გვერდზე მიმდინარე ონლაინ დისკუსიებსაც შევეხოთ – მათ თემატიკას, მოწვეულ სტუმრებს, პედაგოგთა ჩართულობას, აქტიურობას... როგორ ფიქრობთ, რაში და რამდენად ეხმარება ასეთი დისკუსიები პედაგოგებს?

ფეისბუქის ონლაინ დისკუსიები პროგრამის ფარგლებში უკვე წელიწადზე მეტია, რაც დავიწყეთ. ონლაინ დისკუსიები მიზნად ისახავს პედაგოგებს მისცეს შესაძლებლობა, შეკითხვები დაუსვან კომპეტენტურ სტუმრებს, მიიღონ მათგან საჭირო ინფორმაცია, რაც შემდეგ მათ საკუთარი პედაგოგიური საქმიანობის უკეთ წარმართვაში დაეხმარება. მაგალითად, გარკვეული ხნის წინ ფეისბუქ დისკუსიის სტუმარი იყო ქ-ნი მზია ტაბატაძე, აივ პოლიტიკისა და ადვოკატირების ექსპერტი. საუბარი შევეხო იმას, თუ როგორ მივაწოდოთ მოსწავლეებს ინფორმაცია აივ/შიდსთან დაკავშირებული სტიგმის შესახებ, რა განსხვავებაა სტიგმასა და სტერეოტიპებს შორის და ა.შ. ეს გახლავთ ჩვენი საზოგადოებისთვის ძალზედ აქტუალური თემები და მნიშვნელოვანია, რომ მათ შესახებ თავად პედაგოგები ფლობდნენ სრულყოფილ ინფორმაციას, რათა შემდეგ ეს ცოდნა მოსწავლეებში გაავრცელონ.

ონლაინ დისკუსიაში მონაწილეობდნენ როგორც მოწვეული სტუმრები, ასევე სამოქალაქო განათლების სახელმძღვანელოების ავტორები. მათ უპასუხეს პედაგოგების შეკითხვებს სახელმძღვანელოების სასწავლო პროცესში გამოყენებასთან დაკავშირებით. ფეისბუქის ონლაინ ფორუმი პედაგოგებს საშუალებას აძლევს, გაეცნონ მათთვის აქტუალურ ინფორმაციას, მოიპოვონ სხვადასხვა სახის რესურსები პროფესიული განვითარებისათვის, მონაწილეობა მიიღონ კონკურსებში, გაუზიარონ ერთმანეთს გამოცდილება. თუ ადრე პედაგოგები ნაკლებ აქტიურად მონაწილეობდნენ ონლაინ დისკუსიებში, გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ მათი აქტიურობა საკმაოდ გაიზარდა, რაც სასიხარულოა.

მცირე საგრანტო პროგრამის შესახებ გვესაუბრება პროგრამის მცირე გრანტების კოორდინატორი ინგა ქიბრონაშვილი

ქალბატონო ინგა, მცირე გრანტების კომპონენტი სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის ფარგლებში უკვე დიდი ხანია წარმატებით ხორციელდება. რითა მნიშვნელოვანი და ამჟამად რა ეტაპზეა იგი? რამდენადაც ვიცით, კონკურსი წელს უკვე მეორედ გამოცხადდა...

დაგეთანხმებით, რომ მცირე გრანტები ერთ-ერთი კომპონენტია იმ კომპლექსური პროგრამისა, რასაც სამოქალაქო განათლება და პედაგოგთა გადამზადება ჰქვია. ვფიქრობ, რომ იგი ნამდვილად საინტერესოა პროგრამის პარტნიორთათვის, რადგან შესაძლებელია მათ მიერ ინიცირებული განსაკუთრებული სამოქალაქო აქტივობების დაფინანსება. სწორედ ეს შესაძლებლობა სძენს ამ კომპონენტს მნიშვნელობას.

მცირე გრანტების გაცემა 2011 წელს დაიწყო და დღემდე წარმატებით მიმდინარეობს. საგრანტო კონკურსი წელიწადში ორჯერ ცხადდება. სწორედ ახლა დავასრულეთ განაცხადების განხილვა საგრანტო კონკურსის მორიგ, მეექვსე რაუნდისთვის, გამოვავლინეთ გამარჯვებულები და მარტის თვიდან იწყება პროექტების განხორციელება. აქვე ავღნიშნავ, რომ მთლიანობაში დაფინანსებულია 440 მცირე გრანტი, რომელთა ფარგლებშიც სამოქალაქო კლუბებმა შეძლეს მრავალი სასკოლო თუ სათემო პრობლემის მოგვარება, შედგა წარმატებული თანამშრომლობა სკოლის ადმინისტრაციასთან, სხვა პარტნიორ სკოლებთან, კერძო სექტორთან, ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მედიის წარმომადგენლებთან. ეს მხარეები არა მარტო მხარს უჭერენ მცირე საგრანტო პროექტებს, არამედ თავიანთი წვლილიც შეაქვთ პროექტის

თბილისის 179-ე სკოლის აქცია ნაკოთიდების მოხარების წილადებაში მცირე საგრანტო პროგრამის ფარგლებში

სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების მიზანი
Applied Civic Education and Teacher Training

- სამოქალაქო განათლების მიმართ 740 კურსი
- სამოქალაქო განათლების 740 მეცნიერებების მიზანი
- 740 სკოლის გადამზადების მიზანი
- კლუბების მიზანი

ფარგლებში გათვალისწინებული აქტივობების წარმატებით განხორციელებაში.

რა პერიოდულობით და პირობებით ტარდება კონკურსი და ვინ მონაწილეობს მასში? როგორ შეირჩევიან კონკურსის მონაწილენი?

ვითვალისწინებთ რა სასწავლო წლის ხანგრძლივობას, მცირე გრანტების კონკურსი სექტემბრისა და ნოემბრის თვეებში ცხადდება, რათა სასწავლო წლის მანძილზე დროულად დასრულდეს ყველა პროექტის განხორციელება.

რაც შეეხება კონკურსის პირობებს, აღნიშნული კარგად არის ცნობილი ბენეფიციარებისათვის, რადგან კონკურსის შესახებ ინფორმაცია იდება ვებ-გვერდზე: www.initiatives.ge და ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს შეუძლია გაეცნოს მას. აქვე მოგახსენებთ, რომ კონკურსში მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ მხოლოდ პროგრამის პარტნიორი სკოლის წარმომადგენლებს. ეს-ენი შეიძლება იყვნენ: სკოლის მოსწავლეები, პედაგოგები, მშობლები და სკოლის ადმინისტრაცია. შესაძლებელია პროექტის განხორციელებაში ჩატარება არაპარტნიორი სკოლაც, მაგრამ კონკურსის აუცილებელი მოთხოვნაა, რომ საგრანტო განაცხადი შემოტანილი იქნეს პარტნიორი სკოლის მიერ, ხოლო პროექტი შესაძლოა განხორციელდეს ამ სკოლის მიერ არაპარტნიორ სკოლასთან თანამშრომლობით. ამ პირობას ემატება მთელი რიგი კრიტერიუმები, რომელთა მიხედვითაც ხდება გამარჯვებული განაცხადების შერჩევა. ესენია:

- განაცხადი უნდა იყოს შევსებული ელ-ექტრონულად;
- განაცხადი უნდა პასუხობდეს ერთ-ერთ საკონკურსო თემას;
- განაცხადს თან უნდა ერთვოდეს მოთხოვნილი დოკუმენტები მოცემული ფორმატის მიხედვით (ბიუჯეტი, განზორციელების გეგმა, თანამონანილეობის და სკოლის ადმინისტრაციის წერილები);
- და ორგორც ზემოთ ავლიშნე, განაცხადის წარმომდგენი უნდა იყოს პარტნიორი სკოლის წარმომადგენელი.

ძირითადად რა სახის პროექტებს ეძლევა უპირატესობა, ვინ და ორგორ ავლენს გამარჯვებულებს და ზოგადად, რა სიკეთე მოაქვს კონკურსის მონანილეობას და გამარჯვებას კლუბებისთვის?

წარმოდგენილი განაცხადებიდან უპირატესობა ენიჭებათ ინოვაციურ პროექტებს და იმ სკოლებს, რომლებსაც პროგრამისგან ჯერ გრანტი არ მიუღიათ. გამარჯვებულების შერჩევა კი ხდება კომისიის მიერ, რომელშიც შედიან როგორც PH International-ის, ასევე პროგრამის პარტნიორი

ორგანიზაციის წარმომადგენლები თითოეული რეგიონიდან. ვფიქრობ, მცირე საგრანტო კონკურსში მონანილეობას სასიკეთო შედეგები მოაქვს მონანილეთათვის, რადგან ისინი სწავლობენ პროექტის წერას, სხვადასხვა კერძო თუ სამთავრობო უწყებებთან თანამშრომლობას, პრობლემების იდენტიფიცირებას, მათი გადაჭრის გზების ძიებას, მოხალისეობას და ჩართულობას. ისინი იძენენ იმ უნარ-ჩვევებს, რაც აუცილებელია ნებისმიერი აქტიური მოქალაქისათვის. მახსენდება მაღლალმთან რაჭაში მონიტორინგის დროს რა მითხვა კლუბის ლიდერმა მოსწავლემ: „ამ კონკურსში გამარჯვებამ ჩვენს შესაძლებლობებში დაგვარწმუნა და დაგვანახა, რომ გამარჯვება ჩვენც შეგვძლებია“.

ამდენად, ყოველი კონკურსის დროს ჩვენ ველოდებით ახალი იდეების და პრობლემის გადაჭრის საინტერესო გზების შემოთავაზებას, რათა ახალგაზრდების ჩანაფიქრს ხორცი შევასხათ და შევუწყოთ მათ ხელი მათთვის თუ საზოგადოებისათვის აქტუალური პრობლემების გადაწყვეტაში.

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრის სიახლეები

გვესაუბრება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმისა და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების კონსულტანტი გიორგი გახელაძე

ყველაზე მნიშვნელოვანი სიახლე მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრში მიმდინარე წლის თებერვალ-მარტში განხორციელდა. სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის კონკურსის წესით შეირჩა და გადამზადდა სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთა საგნობრივი კორპუსი, რომლის უმრავლესობა თბილისიდან და საქართველოს სხვადასხვა რეგიონებიდან პრაქტიკოსი პედაგოგებით დაკამპლექტდა. მათი უმეტესობა ჩვენი პროგრამის აქტიური მონანილეა და მის ფარგლებში არაერთი ტრენინგი აქვს გავლილი. მასწავლებელთა სახლის ტრენინგთა გადამზადების ახალი – 93 საათიანი პროგრამა კი წარმოადგენს ტრენინგ-კურსს სამოქალაქო განათლების პედაგოგი ტრენერებისათვის, რომელიც კურსდამთავრებულებს უფლებას ანიჭებს თავიანთ რეგიონებსა თუ სკოლებში მოემსახურონ პროფესიული განვითარების მსურველ სამოქალაქო განათლების პედაგოგებს. მათ შეუძლიათ გასწიონ როგორც გრძელვადიანი, ისე მოკლევადიანი კურსებით

მომსახურება და თავიანთ კოლეგებს ადგილებზე დაეხმარონ პროფესიული ცოდნის და უნარების ამაღლებაში. ტრენინგ-პროგრამა შედგება ოთხი მოდულისაგან და შესაბამისად, გადამზადების მსურველ პედაგოგებს შეუძლიათ აირჩიონ როგორც მთელი კურსი, ისე მისი ცალკეული შემადგენელი ნაწილები – მოთხოვნის მიხედვით. კურსი მოიცავს სამოქალაქო განათლების თეორიებსა და საფუძვლებს (15 სთ), სამოქალაქო განათლების მიმართულებებსა და კომპონენტებს (36 სთ), სამოქალაქო განათლების ძირითად მეთოდებსა და რესურსებს (15 სთ), რომელზე მოთხოვნაც პედაგოგების მხრიდან იმდენად მაღალია, რომ შესაძლოა, რამდენიმე საათით მისი გაზრდა და ბოლოს, მოსწავლეთა შეფასება სამოქალაქო განათლებაში – 24 საათიანი მოდული, რომელიც ასევე ძალიან მოთხოვნადი ნანილია პროგრამის. ამგვარად, სატრენინგო პროგრამის კურსდამთავრებულმა პედაგოგებმა უკვე მოიპოვეს მწვრთნელის სტატუსი და მზად არიან, სამოქალაქო განათლების სხვა პედაგოგებს სურვილის

და მოთხოვნის შემთხვევაში კვალიფიციური მომსახურება გაუწიონ როგორც ინდივიდუალურად, ასევე ჯგუფებში.

პროგრამის ავტორები პავლე თვალიაშვილი, ლია გიგაური, პაატა ჩორგოლაშვილი და ილონა გოგია არიან. სამოქალაქო განათლებაში პროფესიული განვითარებისთვის პროგრამა მართლაც ღირებული მასალაა და იგი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს არაქართულენოვანი სკოლების სამოქალაქო განათლების პედაგოგისათვისაც. ამ მიზნით ტრენინგ-პროგრამა ითარგმნება სომხეთ და აზერბაიჯანულ ენაზეც, რაც ეროვნულ უმცირესობათა წარმომადგენელ სამოქალაქო განათლების პედაგოგებს შესაძლებლობას მისცემს მოიპოვონ მწვრთნელის სტატუსი და შემდეგ მშობლიურ ენაზე გადამზადონ საკუთარი სკოლის თურეგიონის პედაგოგები. ამგვარად, ტრენინგების პროგრამით პედაგოგთა დაფარვის ზონა მაქსიმალურია.

შემდეგი სიახლე მასწავლებელთა სახლში პირველი მარტიდან პირველ აპრილამდე გამოცხადებული სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა რეგისტრაციაა სატრენინგო პროგრამებზე. ფორუმის ფარგლებში გასული წლის სექტემბერში ჩატარებულ მრგვალ მაგიდებზე პედაგოგთა მხრიდან გამუდმებით იყო საუბარი იმაზე, რომ სახელმწიფოს და მასწავლებელთა ცენტრს გაეწია მასწავლებელთა გადამზადების მომსახურება და შეექმნა სატრენინგო რესურსები. აღნიშნული ტრენინგურსი სწორედ პასუხია პედაგოგთა ამ მოთხოვნაზე. ინფორმაცია გავრცელდა, გამოცხადდა მიღება, თუმცა ჯერჯერობით მხოლოდ 80 მსურველია დარეგისტრირებული. ამ უფასო მომსახურებას მასწავლებელთა სახლი პედაგოგებს ადგილებზეც სთავაზობს (რაიონულ, მუნიციპალურ დონეზე), რაც ტრენინგებზე დასწრებას ბევრად გაუადვილებს მათ, მაგრამ, მიუხედავად ამისა და მიუხედავად მათი თავდაპირველი მოთხოვნისა, პედაგოგთა მხრიდან აქტივობა, სამწუხაროდ, ძალიან დაბალია.

კიდევ ერთი სიახლე: 2012 წლის ბოლოს მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრმა გამოცხადა კონკურსი სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთათვის დამხმარე სახელმძღვანელოს – პრაქტიკული გზამკვლევის ავტორთა შერჩევის შესახებ. კონკურსმა წარმატებით ჩაიარა, ავტორთა ჯგუფი შეირჩა და ამ ეტაპზე სახელმძღვანელოზე მუშაობა უკვე მიმდინარეობს. საავტორო ჯგუფში

სამოქალაქო განათლების კვალიფიციური სპეციალისტები და ცნობილი ექსპერტები არიან: ნინო ბესელია, ნინო ჭიაბრიშვილი, თამარ ხატიაშვილი და პაატა ჩორგოლაშვილი. გზამკვლევი სკოლებისა და მასწავლებლებისათვის ხელმისაწვდომი ივნისში გახდება. სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის იგი იქნება სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთა პროფესიულ სტანდარტს დაფუძნებული სახელმძღვანელო, რომელიც გააერთიანებს სწორედ სტანდარტის შესაბამისად თავმოყრილ საკვანძო ცნებებს, დებულებებს, განმარტებებს, სიტუაციურ ამოცანებსა და პრაქტიკულ მაგალითებს – თავისი მცირე განხილვებით. მასში მითითებული იქნება აგრეთვე ის სასარგებლო რესურსები, რომლებიც მოცემულ კონკრეტულ საკითხებთან დაკავშირებით მასწავლებელს მეტად ჩაღრმავების შესაძლებლობას მისცემს. გზამკვლევი, ძირითადად, სამოქალაქო განათლების სწავლებაში ჩვენს ეროვნულ გამოცდილებას ეყრდნობა, რაც თავის მხრივ უცხოური გამოცდილების გაზიარებით და გათვალისწინებით ხდება და მისი დანიშნულებაა სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთათვის იქცეს სამაგიდო წიგნად.

გარდა ამისა, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი 2009 წლიდან მოყოლებულ ტრადიციას კვლავაც არ ღალატობს და განაგრძობს ჩვენი პედაგოგებისათვის უკვე კარგად ცნობილი ევროსაბჭოს სერიის „განათლება დემოკრატიული მოქალაქეობისათვის“ წიგნების თარგმნას. მათთვის და ზოგადად, სამოქალაქო განათლებით დაინტერესებულ პირთათვის წელს კიდევ სამი ტომი ითარგმნება, მათ შორის: „დემოკრატიული მმართველობა სკოლაში“, რომელიც სკოლის ადმინისტრირებით დაინტერესებული ადამიანებისთვისაა განკუთვნილი და „თავისუფლების ქარტია“, რომელიც კარგი სამოქმედო ინსტრუმენტია სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის.

ჩემი ნათიკო... ჩვენი ნათიკო... ყველას ნათიკო...

2013 წლის 26 მარტს სამი თვე შესრულდა ნათია გიორგიძის დალუპვიდან...

ცრემლებს მიღმა ვცდილობ ჩემი ნეტ-ბუქის კლავიატურა დავინახო და ყველა ის მოგონება თუ განცდა, რომლებიდანაც შენ მიღიმი, სიტყვებში ჩავტიო...

ყველაფერი ერთად მანყდება – შენით სავსე შორეული თუ ახლო წარსული და უშენო დღევანდელობა... განცდის დონეზე თითქოს მნიშვნელობაც კი დაკარგა შენმა ფიზიკურმა არსებობამ თუ არარსებობამ - შენით იყო სავსე გასული 12 წელი და ისევ შენითაა სავსე 26 დეკემბრის შემდეგ გასული აგერ უკვე სამი თვე...

ნათი, არც ვიცი რა უნდა ვთქვა შენზე – ის, რომ უახლოესი ადამიანი ხარ ჩემთვის? თუ ის, რომ შენთან ერთად ნებისმიერ თემაზე და ნებისმიერ სამიზნე ჯგუფთან ტრენინგის ჩატარება ერთი სიამოვნება იყო? იქნებ ის, რომ ძალიან დახვენილი გემოვნება გქონდა და ამის დასტური შენი ურიცხვი შარფების კოლექცია და შენი მარად უცვლელი სურნელი – შანელის ჩენსია? თუ ის, რომ დედამინას უვლიდი გარს და 2003-ში მყინვარწვერზეც რომ გაისეირნე?... რაც არ უნდა ვთქვა, ორი რამ უმთავრესია – ის, რასაც ყველას თანაბრად უნანილებდი - შენი ღიმილი და ის, რასაც ყველა აფასებდა შენში – შენი პროფესიონალიზმი. ამ ორი სიკეთის დასანახად შენთან ერთად 1 საათის გატარებაც კი საკმარისი იყო...

განცდა „ჩვენ“ ზუსტად არ მახსოვს როდის გვენვია.... სამაგიეროდ ზუსტად მახსოვს, რომ 2003-ის ივლისში, მყინვარწვერზე რომ წახვედი, ჩემი ზურგჩანთა გათხოვე, ეს კი უკვე „მეგობრობას“ ნიშნავდა...

2003-ის 7 ნოემბერს ჩვენს ცხოვრებაში „მზიანი სახლი“ გაჩნდა, უფრო სწორად, ჩვენვე გავაჩინეთ, და ამ მოვლენამ რამდენიმე ადამიანი ერთგული მეგობრობის ტალღიდან გულანთებული მოღვაწეობის ტალღაზე გადაგვისროლა... ნელ-ნელა გავიაზრეთ, რომ ჩვენი ბავშვური უდარდელი ხალისით, ტბა-ტბა და მწვერვალ-მწვერვალ ხეტიალით და კოცონთან ნამდერი სიმღერებით „სოფელს ვერ ავაშენებდით“... ამის საჭიროება კი აშკარა იყო – ყელში წაჭერილი სტერეოტიპები სუნთქვას გვიშლიდა, ტვინში ჩანერგილი ჩარჩოები აზროვნებას გვიშტამპავდა, ახალგაზრდობა კი ცვლილებებს, სიახლეებს და მძაფრ განცდებს ითხოვდა... არა, არ მომერიდება, თუნდაც ამბიციურობაში ჩამითვალოს ვინმემ, მე მაინც ხმამაღლა ვიტყვი, რომ შეიძლება ბევრის ცხოვრება ვერ შევცვალეთ, კრიტიკული მასა (ჯერ) ვერ შემოვიკრიბეთ, მაგრამ ვისაც კი ერთხელ მაინც გამოუთქვამს თავისი მოსაზრება ჩვენი ტრენინგების მსვლელობისას, ერთხელ მაინც გამთბარა ჩვენი ბანაკის კოცონთან, ერთხელ მაინც დაუგეგმია თავისი წარმატებული კარიერის თუნდაც ერთი დღე ჩვენთან ერთად, ისინი ვერასდროს დაივიწყებენ „მზიან სახლს“ და შენს ღიმილს – თბილ, ენერგიით სავსე, გამამხნევებელ ღიმილს და თვალებში ანთებულ ნაპერწკლებს...

ზუსტად მხოლოდ რამდენიმე მახსოვს – გაგიცანი – 2000 წლის სექტემბერში...

კიევის ქუჩაზე...

პიროვნული განვითარების გრძელვადი – ან ექსპერიმენტულ ტრენინგ-კურსს გავდიოდით ერთად...

მაგრამ ეს მხოლოდ მშრალი ფაქტებია...

მე აქ შენს მიღწევებს და გაკეთებულ საქმეებს არ ჩამოვთვლი – ვინც შენ არ გიცნობდა, მისთვის ეს ცარიელი სიტყვები იქნება; ვინც გიცნობდა, მათ კი აქ ჩამოთვლის გარეშეც იციან განათლების სფეროს რამდენ ფრონტზე იპროდი – სამოქალაქო განათლება, ახალგაზრდული პოლიტიკა, პიროვნული განვითარება, წარმატების ფილოსოფია, არაფორმალური განათლების პოპულარიზაცია – შენ რასაც კი აკეთებდი, ყველაფერი სამყაროში სიკეთის მატებას ემსახურებოდა...

ნათი, მიუხედავად შენი მრავალმხრივობისა და სილრმეებისა, უზომოდ, უსაზღვროდ და უკიდეგანოდ კომფორტული ადამიანი იყავი და სწორედ ეს კომფორტი გვაკლია დღეს სამეგობროში... არა! კომფორტი არაა შესატყვისი დეფინიცია... უანგბადი, დიახაც, უანგბადი იყავი ჩვენი სამეგობროსთვის და დღეს ამ უჟანბადობის პირობებში წყლიდან ამოყრილი თევზებივით ვაღებთ პირებს და თითქოს სულს ვღაფავთ უშენობისგან...

ნათი, ჩემო ტკბილო მეგობარო, რამდენი რამ მინდა დავწერო, რომ არ გამიფრინდეს გონებიდან, რომ არ გამიქარდეს, განსაკუთრებით ბოლო მოვლენები:

2012 წლის სექტემბერი – ბაკურიანში „მზიანი სახლის“ რეინკარნაციაში გატარებული 2 დღე... მშვიდი გარემო, ბუხრიან-მწვადიან-გიტარიანი საღამო და მეგობრების ჩახუტება – ეს ის აუცილებელი კომპონენტებია, რომლებიც ყველა წინაღობას გადა-გალახინებს ცხოვრებაში...

2012 წლის 31 ოქტომბერი – შენი ბოლო, ოქროს დაბადების დღე, რომელზეც პირველად (და უკანასკნელად) ცხოვრებაში მე ვიყავი თამადა...

2012 წლის 18 დეკემბერი – ჩემი უჩვეულოდ მშვიდი და ჩუმი დაბადების დღე, რომელიც შენ დღესასწაულად აქციე...

2012 წლის 22 დეკემბერი – ჩვენი ბოლო შეხვედრა – 29 დეკემბერს დაგეგმილი თქვენი ნიშნობისთვის კაბის შესარჩევად მოვიარეთ არე-მარე... და ყაზბეგის გამზირზე ბოლო გამოსამშვიდობებელი კოცნა...

ნათი, მაპატიონ ჩვენმა მეგობრებმა, შენმა კოლეგებმა, ჩვენმა ტრენინგების მონაწილეებმა, ყველამ მაპატიოს, მაგრამ მე მათ ვერაფრით ვანუგეშებ... ჩემი ეს წერილი ვერ დასრულდება იმედისმომცემი ოდნავ ნაღვლიანი ფრაზებით – „ჩვენ გავაგრძელებთ იმ საქმეს, რომელიც ერთად დავიწყეთ... შენ მუდამ ჩვენს გულებში იქნები...“ ჰო, ჩვენ ვაგრძელებთ ჩვენს ერთად დაწყებულ საქმეს... ჰო, შენ ჩვენს გულებში ხარ.... მაგრამ ეს არაფერს ცვლის... შენ აღარ იღიმი.... ჩვენ ვეღარ გეხუტებით...

ნათი, ვთვლი, რომ წერილის ბოლოს ბოდიში უნდა მოვუხადო შენს მშობლებს – ნანა დეიდას და მერაბი ძიას იმისთვის, რომ გავბედე და ამ ღია წერილით მათი ტკილის კოცონს ხმელი შეშა დავამატე; ბოდიში მინდა მოვუხადო იმისთვის, რომ ვბედავ და ჩემს ტკივილს ასე ხმამაღლა გამოვთქვამ მაშინ, როცა ისინი დუმან და გულში იკლავენ განცდებს...

ნათი, ჩემს გულში მუდამ იკიაფებს შენი თვალების ნაპერწკლები, შენი ღიმილის სინათლე და შენი ჩახუტების სითბო...

პ.ს. ჩემო გოგონა, იცოდე, დამპირდი, რომ როცა შევხვდებით, მაგრად ჩამეხუტები!

თათია გოგიშვილი
26 მარტი, 2013 წელი

ცერილები ფორუმი

ოცნებითან რეალობამდე

მოგესალმებით, მე გახლავართ ახალციხის პირველი საჯარო სკოლის ისტორია-სამოქალაქო განათლების პედაგოგი, სამოქალაქო კლუბ „ოცნებითან რეალობამდე“ ხელმძღვანელი ნინო ნადირაძე.

მინდა, თქვენს რუბრიკაში სამოქალაქო განათლებაში ჩემი გამოცდილების და განვლილი გზის შესახებ მოგწეროთ. წლების განმავლობაში ვხელმძღვანელობდი დებატკულუბს, მაგრამ ვხვდებოდი რომ რაღაც მაკლდა – მუხტი თუ სისტემურობა... შემდეგ ახალციხის სკოლაში ახალი საგნის „სამოქალაქო განათლება“ სწავლებით შევედი. თავდაპირველად შემეშინდა: არანაირი მეთოდიკა, არც დამხმარე წიგნები, არც წინამორბედი პედაგოგი, რომელიც გზას გამიკვალავდა ახალი საგნის სწავლების სპეციფიკისაკენ. მხოლოდ მომავლის იმედით, ბავშვების სიყვარულით და საკუთარ უნარებზე დაფუძნებული ვმუშაობდი 2008 წლიდან 2010 წლამდე.

ლვთის წყალობად ვთვლი ტელევიზიაში მოსმენილ „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების სამწლიანი პროგრამის“ შესახებ სიუჟეტს, რომლის ნახვის შემდეგაც მოსვენება დავკარგე. მერე სასტუმრო „რედისონში“ ერთ-ერთ შეხვედრაზე გავაჟღერე ასეთი პროექტის არსებობა და სურვილი ამ პროექტში ჩართვისა. საბედნიეროდ, ჩემს გვერდით მდგომი ქალბატონი, რომელიც ყურადღებით მისმენდა, პროგრამის ხელმძღვანელი ქ-ნი მარინა უშვერიძე აღმოჩნდა. ასე დაიწყო ოცნებების რეალობად ქცევა.

მიზნად დავისახე ფეხდაფეხ მივყოლოდი პროექტს, არ გამომრჩნოდა არცერთი ტრენინგი, სემინარი თუ მასტერ კლასი, მცირე გრანტების პროგრამა. და დღეს ვაღიარებ, რომ ამ პროგრამის ფარგლებში გავიზარდე, დავიხვეწე, ჩამოვყალიბდი როგორც სამოქალაქო განათლების პედაგოგი, შევიძინე საუკეთესო უნარ-ჩვევები, რომელიც შემდეგ ჩვენი კლუბის მუშაობაზეც აისახა. საბოლოოდ კი ჩემი წარმატება 2011 წლის სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმზე გამოვლინდა, როდესაც

სამოქალაქო განათლების „წლის საუკეთესო პედაგოგად“ დამასახელეს ჩემს რეგიონში.

სტატუსმა მეტი პასუხისმგებლობა დამაკისრა, საკუთარ თავს უფრო მეტი მოვთხოვე, დავისახე სამოქმედო გეგმა როგორც გრძელვადიანი, ისე მოკლევადიანი. მე და ჩემი მოსწავლები პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილ არც ერთ ლონისძიებას არ ვაცდენთ. ჩემი სამოქალაქო კლუბის სასახელოდ უნდა ვთქვა, რომ მცირე გრანტების პროექტის ფარგლებში მესამედ მოვიპოვეთ გრანტი.

ეს წარმატებები გარკვეულნილად იმ ოთხი სახელმძღვანელოს დამსახურებაცაა, რომელიც პროგრამის ფარგლებში დაიბეჭდა და ძალიან დაგვეხმარა მე და ჩემს მოსწავლეებს. ერთ-ერთი მათგანის „თანამშრომლობა საზოგადოებრივი სარგებლისათვის“ აპრობაცია ჩვენ სკოლაშიც გავაკეთეთ და მას წიგნის ავტორი ქალბატონი ნინო გვარამაძეც დაესწრო. მოსწავლეებისათვის კი ეს განსაკუთრებული მოვლენაა – სახელმძღვანელოს ავტორი გესწრებოდეს გაკვეთილზე.

საუკეთესო იყო ამერიკელი ტრენერების ჯიშ ბერტიომისა და ქეთრინ ქედველის ტრენინგ-სემინარიც, რომელიც გასულ წელს პროგრამის ფარგლებში ჩატარდა. სასიხარულოა, რომ ასეთი მაღალპროფესიული მასტერკლასის გავლის საშუალება წელსაც ექნებათ ჩემს კოლეგებს.

პროგრამის ფარგლებში გავიარე კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის CTC „დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლების“ ტრენინგიც, რომელმაც ბევრი რაზ შეცვალა და გამიადვილა, როგორც პედაგოგს.

და კიდევ: მცირე გრანტების პროექტის ფარგლებში მიღწეული წარმატებები, კონკრეტული, პრაქტიკული შედგები, რომელთაც ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან ერთად მივაღწიეთ. ეს მართლაც დიდი გამოცდილება და წინგადადგმული ნაბიჯია როგორც ჩემთვის – პედაგოგისათვის და ისე ჩემი მოსწავლეებისათვის, რომელთაც ისწავლეს თუ ვის, სად, როგორ და როდის უნდა მიმართონ საჭირო პრობლემების მოსაგვარებლად.

მედიასთან თანამშრომლობა დემოკრატიის ერთ-ერთი ამოსავალი წერტილი, მოსწავლეთათვის უურნალისტობისაკენ კარის გახსნაა.

ერთი ლამაზი დღე

მე ვარ ნონა ფიფია, თბილისის 181-ე საჯარო სკოლის სამოქალაქო განათლების პედაგოგი და კლუბის მეურვე. ჩვენს კლუბს ჰქვია „ნუსი“. გადავწყვიტეთ, ჩვენი რაიონის სოციალურად დაუცველი მოზარდებისთვის ერთი ლამაზი დღე გვეჩუქებინა და დახმარებისთვის გლდანი-ნაძალადევის რაიონის ადგილობრივ თევითმმართველობას მივმართეთ. მათ გადმოგვცეს სოციალურად დაუცველთა ბაზაში არსებული მრავალშვილიანი ოჯახების სია, რომელთაგან სამი ოჯახი შევარჩიეთ. მათში 2-დან 15 წლამდე ბავშვების საერთო რიცხვმა 25 შეადგინა.

იმისათვის, რომ ეს დღე მართლაც ლამაზი და შინაარსიანი გამოსულიყო, სხვადასხვა

ამ თანამშრომლობამ მოსწავლეებიც და პედაგოგიც ბევრ ისეთ საკითხებზე დაგვაფიქრა, რაზეც მანამდე არ ვფიქრობდით და არც შევეხებოდით.

დაბოლოს, კიდევ ერთი ძალიან მნიშვნელოვანი შენაძენი: პროგრამის ფარგლებში გავიცანი და დავიმეგობრე ბევრი კოლეგა, სხვადასხვა რეგიონის სამოქალაქო განათლების პედაგოგები, რომელთაც დროდარო პროგრამის რეგიონულ ღონისძიებებზე ვხვდები, ხოლო სამოქალაქო განათლების ფორუმის გვერდზე სისტემატურად ვუზიარებთ ერთმანეთს მოსაზრებებს, განვიხილავთ საკითხებს და ყოველდღიურად ვიცით ერთმანეთის ამბები – სკოლაში, კლუბში.

ვთვლი, რომ USAID-ის მიერ დაფინანსებული და PH International-ის მიერ განხორციელებული „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამა“ საჭირო დროს საჭირო მომენტში გატარებული პროექტია და იგი არა მარტო პედაგოგთა გადამზადებას უწყობს ხელს, არამედ, საზოგადოდ, დემოკრატიული სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბებას ემსახურება. მადლობა ყველას, ვინც დღეს ამისათვის იღწვის.

გასართობ-საგანმანათლებლო აქტივობები დავგეგმეთ, ძირითადად, კი ისეთი თამაშები,

რომლებიც ერთმანეთს გაგვაცნობდა და დაგვაახლოვებდა. შემდეგ ვუჩვენეთ გერმანელი რეჟისორის ალეხანდრო ლეგასპის მოკლემეტრაჟიანი ფილმები – „ყვირილი“ და „განსაკუთრებული დღე“, რომლებიც ბავშვთა უფლებების დაცვას ეხება.

ამ ყველაფრის განხორციელებაში უანგაროდ და ენთუზიაზმით დაგვიდგა გვერდით თბილისის ზოოლოგიური პარკის დირექტორი. ზოოპარკის საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის წარმომადგენელმა ზვიად კელენჯერიძემ და „ეგზოტარიუმის“ დირექტორმა ზურაბ წიკლაურმა ფილმების საჩვენებლად ფართი გამოგვიყენეს და „ეგზოტარიუმიც“ დაგვათვალიერებინეს უსასყიდლოდ.

კმაყოფილი და ბედნიერები იყვნენ ბავშვები, მთელი დღის მანძილზე მათ სახეს ღიმილი არ მოშორებია და ჩვენი კლუბის მიზანიც ხომ ეს იყო. ბედნიერებაა, როდესაც შეგიძლია ადამიანებს სიხარული აჩუქო.

ლია დარახველიძე, თბილისის გლდანი-ნაძალადევის რაიონის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი:

როდესაც კლუბ „ნუსის“ წევრებმა დახმარებისთვის მოგვმართეს, ყურადღებით გავეცანი კლუბის კონცეფციას და აქტივობებს, რომელთა განხორციელებასაც ადგილობრივ თვითმმართველობასთან ერთად გეგმავენ. შემდეგ კონსულტაცია გავუწიე მთელ რიგ საკითხებში.

„ერთი ლამაზი დღე“ ჩვენი თანამშრომლობის საუკეთესო მაგალითია, რომელმაც დაგვაახლოვა. ვთვლი, რომ მისასალმებელი და დასაფასებელია პედაგოგის და მოსწავლეების ასეთი აქტიურობა, მოქალაქეობრივი დამოკიდებულება და ქმედებები, რაც რაიონის თვითმმართველობის მხრიდან ყოველთვის იქნება მხარდაჭერილი და წახალისებული. კლუბთან თანამშრომლობა ჩვენთვის ძალიან სასიამოვნოა. მოზარდებს კეთილი საქმის კეთების გარდა კომუნიკაციისა და თანამშრომლობის უნარ-ჩვევებიც უყალიბდებათ. ამ ყველაფერში კი უდაოდ დიდი წვლილი შეაქვს „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამას“, რომელიც დემოკრატიული სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების კეთილშობილურ საქმეს ემსახურება.

მოგვწერეთ ოქვენი მოსაზრებები, შეხედულებები, გაგვიზიარეთ საკუთარი გამოცდილება და საქმიანობა-ში მიღწეული წარმატებები მისამართზე:

თბილისი, ოთარ ჩხეიძის 5
(ყოფილი: ალ. ყაზბეგის 34/4)

ტელეფონი: 220 67 74

ელ-ფოსტა: civics@ctc.org.ge
www.civics.ge

გამოცემის რედაქტორი: რიტა ბაინდურაშვილი
დიზაინი და დაკაბადონება: შოთა კოსოვი

საინფორმაციო ბიულეტენი მომზადდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერისა და ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს ძალისხმევის საფუძველზე. ერთპიროვნული პასუხისმგებლობა მოცემულ ბიულეტენში ასახული ინფორმაციისა და მასში გამოთქმული მოსაზრებების თაობაზე ეკისრება კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრს და ის არ წარმოადგენს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებებს.